

Årsberetninger for 2012

Køge Byhistoriske Arkiv

Sikring af kulturarven

Køge Byhistoriske Arkiv har fortsat arbejdet med at sikre bedre opbevaringsforhold for den lokale kulturarv i arkivets samlinger. I det forløbne år har der været fokus både på en sikring på kort sigt og en mere holdbar langsigtet løsning.

Det kraftige skybrud i Københavnsområdet i sommeren 2011 medførte store skader blandt andet i kulturinstitutioners samlinger. Skybruddet og udsigten til mere voldsomt vejr understregede arkivets bekymringer med hensyn til opbevaringen af arkivalierne i kældermagasinet på Torvet. Arkivets forsikringselskab øgede i lighed med andre selskaber efterfølgende kravene til opbevaring af materiale i kældre, og i øvrigt var kældermagasinet ved at være fyldt op.

Arkivet undersøgte derfor i dialog med Kulturudvalget og -forvaltningen forskellige muligheder for en løsning af magasinproblemet på kort sigt. Der blev udarbejdet to notater til Kulturudvalget med beskrivelse af fordele og ulemper ved de forskellige løsningsmodeller.

På baggrund af det omfattende analysearbejde besluttede Køge Fonden, at arkivets samlinger skulle flyttes midlertidigt til det professionelle arkivhåndteringsfirma Iron Mountain i Hvidovre. Beslutningen blev truffet for at sikre samlingerne mod skybrud eller andre skader som følge af opbevaringen i kældermagasinet. Flytningen blev gennemført i august 2012 og forløb på alle måder særdeles professionelt. Der blev givet tilskud fra Kulturudvalget til opbevaringen det første år, hvilket arkivet er meget taknemmelig for.

Sideløbende blev der taget hul på den tværgående behandling af en langsigtet løsning, som arkivet længe har efterlyst. Arkivet har arbejdet for at realisere det tilbygningsprojekt, som blev udarbejdet efter flytningen til Vestergade 26. Projektet har imidlertid krævet en afklaring af forskellige forhold på tværs af forvaltningsområderne.

I løbet af 2012 blev der afholdt en række møder med Kulturudvalgsformanden samt repræsentanter for Kulturforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen, der bidrog til at afklare en række spørgsmål. Processen mandede ud i en ansøgning til Teknik- og Miljøudvalget i november 2012 om tilsagn om udarbejdelse af den for projektet nødvendige lokalplan således, at dette tilsagn kunne benyttes ved ansøgning om midler fra private fonde. Udvalget udsatte sagen med henblik på nedsættelse af en tværgående arbejdsgruppe med politiske repræsentanter fra Kulturudvalget, Teknik- og Miljøudvalget, Ejendomsudvalget og Køge Arkiverne. Arbejdsgruppen skal undersøge/analysere en samlet løsning økonomisk og lokalemæssigt for arkivet.

Arkivet betragter det som meget positivt, at der nu er kommet gang i en proces frem mod en holdbar og permanent løsning på magasinproblemerne. Udvalget sikrer også en tværgående tilgang og et politisk fokus på en sikring af kulturarven.

Iron Mountain

Køge Byhistoriske Arkivs samlinger opbevares nu for hovedpartens vedkommende hos firmaet Iron Mountain. Det er et professionelt arkivhåndteringsfirma, hvis magasiner er indrettet efter alle forskrifter med hensyn til sikkerhed. Samarbejdet med Iron Mountain forløber godt og professionelt. En ikke uvæsentlig sidegevinst ved opbevaringen hos Iron Mountain har været, at arkivets medarbejdere ikke længere skal transportere det tunge materiale frem og tilbage mellem Torvet og Vestergade.

Arkivet har af økonomiske hensyn valgt, at der som hovedregel bestilles arkivalier hjem en gang om ugen. Det har indtil dato fungeret efter planen, men det optimale ville naturligvis være at have umiddelbar adgang til samlingen. Både arkivets gæster og medarbejdere må være indstillet på ventetid, når materialet skal bruges. Gæsterne kan bestille materiale hjem via arkivets website, e-mail, telefon eller personligt fremmøde i lokalerne i Vestergade 26.

Af hensyn til gæster og medarbejdere samt økonomien er det arkivets håb, at den nedsatte tværgående arbejdsgruppe inden længe vil nå frem til en fremtidig og sikker løsning, der kan genforene samlingerne med resten af arkivets virksomhed.

Årsberetninger for 2012

Formidling

Publikum

Historien formidles i arkivets lokaler, i cyperspace, i byrummet, i foredragslokaler, på plejehjem, dagcentre, skoler m.m. Arkivet modtager gæster i arkivets lokaler og forespørgsler via mail, telefon eller eget website. Vi søger at række ud mod brugerne og komme dem i møde med tilbud, der er tilpasset nutidens adfærdsmønstre.

Køge Arkiverne anvender mange ressourcer på digital formidling, der gør det muligt at nå ud til langt flere brugere end tidligere. Borgerne forventer i dag, at informationer er til rådighed, når det passer ind i det individuelle program. Ikke mindst giver det muligheder for at indgå i en dialog med borgerne via sociale medier som facebook og twitter, som Køge Arkiverne benytter i stort omfang.

Den elektroniske læsesal giver øget adgang til arkivernes viden og samlinger uafhængigt af tid og sted. Køge Arkivernes website www.koegearkiv.dk udvides permanent med ressourcer. Ligeledes Historieskolens website. Det er billeder, fortegnelser, historier, nyheder, film med mere. Vi benytter youtube, slideshare og issuu. Der udsendes elektroniske nyhedsbreve. Arbejdet med at taste oplysninger ind i den meget populære *Køgedatabase* fortsætter, ligesom indtastningen af folketællinger i den landsdækkende database *Dansk Demografisk Database*.

I løbet af 2012 er arkivernes website blev omlagt, således at sitet nu anvender open source systemet WordPress. Det har været ressourcekrævende at omlægge sitet, men det giver en række friheder og er billigere i drift.

Digitalisering af arkivalier. I arkivernes samlinger ligger gamle båndoptagelser med folk fra området. De er optaget på kassette- eller spolebånd, som af tekniske, bevarings- og formidlingsmæssige årsager har behov for digitalisering. Inden længe vil digitaliseringen af optagelserne i Køge Byhistoriske Arkiv være afsluttet. Digitaliseringen fortsætter og vil omfatte efterspurgt og ofte benyttet materiale i det omfang, der kan findes midler til det.

Kulturturisme og formidling i det offentlige rum. Køge Arkiverne udvikler tilbud, der kan benyttes af alle i det offentlige rum; skoler, familier, turister etc. Tilbudene er bl.a. baseret på anvendelse af smartphone, QR-koder, gps, sms, film og lægger op til en kombination af bevægelse og læring samt aktiviteter i fællesskab. Køge Arkiverne var blandt de første til at formidle kulturarven via nye digitale medier.

Kanonen i telefonen

Byarkivet har præsenteret "Kanonen i Telefonen", der er et smartphonebaseret formidlingsprojekt rettet mod undervisningen i skolerne, men det kan benyttes af alle. Projektet har med tak modtaget støtte fra Kulturudvalget, og det blev af kulturudvalgsformanden præsenteret for pressen fredag den 2. marts 2012.

Der er tale om formidling af udvalgte punkter fra historiekanonens ud fra et lokalt perspektiv. Værktøjet er en smartphone, hvor eleven/brugeren via "Layar" på stedet modtager historiske informationer relateret til kanonen. Ruten gennem punkterne sætter eleven i stand til at løse en ordleg. Projektet har desuden oprettet et website www.kanonenitelefonen.dk med supplerende oplysninger samt en quiz. Projektet, der er nyskabende inden for sit felt, har været omtalt med stor interesse også uden for lokalområdet. Sitet vil kunne udbygges med materiale, hvis de fornødne ressourcer er til stede.

Hit med Historien

Projektgruppen bag "Hit med Historien" har haft travlt med udgivelsen af bind 6 i serien. Den handler om Køge i Middelalderen, og forfatteren er Inger Byrjalsen, der er meget rutineret på området. Manuskriptet er blevet udarbejdet og drøftet. Billeder er fundet frem, og der har været arrangementer for den børnegruppe, der følger også denne del af projektet.

Det er blevet sikret, at økonomien var i orden gennem ansøgninger om tilskud. Projektet har til denne bog modtaget tilskud fra Kulturudvalget, Børne- og Ungdomsudvalget, Carlsen-

Årsberetninger for 2012

Langes Legatstiftelse samt Lisa og Gudmund Jørgensens Fond. Projektet er blevet præsenteret ved et fællesmøde for skolebibliotekarere.

Det har tidligere været nødvendigt at genoptrykke bind 1 i serien, og nu var turen kommet til bind 2, der handler om perioden 1914-1949. Dette bind er blevet genoptrykt, så hele serien atter kan leveres.

"Hit med Historien" 6 blev præsenteret ved et yderst vellykket arrangement i Køge Kirke i juni 2013.

KulturMetropolØresund

Køge Kommune indgår i det regionale kultursamarbejde i KulturMetropolØresund, der er et samarbejde mellem 26 kommuner. En del af dette samarbejde består af deltagelsen i kultur- og historiefestivalen Golden Days, der i 2012 blev afholdt med temaet 1950'erne.

Køge Arkiverne bidrog til *Golden Days festivalen* i 2012, idet arkivleder Birte Broch foreviste nogle af arkivets film fra 1950'erne. Det foregik i Gule Hal på Søndre Havn med mange tilskuere. Birte Broch deltog desuden i et fremstød for bogen om 1950'erne fra "Hit med Historien". Det foregik lørdag formiddag på Torvet ledsaget af to fine Mercedes'er fra 1950'erne som blikfang.

Køge Arkiverne deltager i projektet *Kreative Børn*, der ligeledes er etableret under KulturMetropolØresund. Projektet har bl.a. til formål at kortlægge, hvilke kulturelle aktiviteter, der tilbydes børn i institutioner og skoler, med det formål at formulere en plan for de fremtidige tilbud. Det er et tværfagligt og tværinstitutionelt samarbejde med deltagere fra kulturinstitutioner, skoler og daginstitutioner.

Fortællinger fra Søndre Havn

Køge Arkiverne præsenterede med støtte fra Køge Kyst "Fortællinger fra Søndre Havn" i juni 2012. Filmene er en del af "Jens Hansens Folkeuniversitet", der er etableret af Køge Kyst i samarbejde med en række aktører i byen. De 7 film er skabt i tæt samarbejde med John Khan, der er underviser på Ungdomsskolen og produktionshøjskolen Klemmenstrupgård i Køge. Der er tale om en række små videoer med levende fortællinger fra Søndre Havn. Historierne bliver fortalt af køgensere, der gennem mange år har haft deres gang på Køge Havn.

I 2011 etablerede Køge Kyst stiforløbet "Tråden", som forbinder Køge centrum med Søndre Havn. Tråden er markeret med en række store betonsteler. På syv af disse steler er der nu anbragt en QR-kode, som kan scannes med en mobiltelefon. Det giver adgang til de 7 fortællinger om havnens liv og historie. Man kan også få adgang til filmene via arkivernes web-site www.koegearkiv.dk

Køge Arkiverne har et fint samarbejde med Køge Kyst og deltog for eks. også i Søndre Havnedag 2012 med forevisning af gamle film m.m.

Valkyrien

Vinterbaderne i Køge Vikingelaug Valkyrien kunne i 2012 fejre lavets 20 års jubilæum. I den anledning bidrog Byarkivet med materiale til en udstilling om badeliv ved Søndre Strand, og Birte Broch holdt et historisk foredrag om badelivet i området.

Kyndelmisse i Køge 2012

Kyndelmisse i Køge forløb som altid godt med mange besøgende og gode aktiviteter. Temaet var denne gang "Vinter". Det havde inspireret arkivet til et samarbejde med VisitKøge om et arrangement i Rådhusets kantine. Køge Kor varmede op med et udvalg af danske og udenlandske vintersange. Bagefter holdt meteorolog Peter Tanev, kendt fra TV2 Vejret, et foredrag om vintervejret i Køge og Danmark. Det var meget humoristisk og vellykket og tiltrak mange tilhørere.

I Byarkivet i Vestergade var der åbent hus med filmforevisning og en lille udstilling af vinterbilleder. De lange mørke vinteraftener blev tidligere fordrevet med husflidsarbejder. Derfor havde arkivet inviteret Herfølge Husflidsforening på besøg. Man kunne se en udstilling med husflidsarbejder og selv prøve kræfter med de gamle håndarbejder.

Årsberetninger for 2012

Temaet "vinter" gav også inspiration til to arrangementer om Svend Gønge og Svenskekrigene. Vinteren i 1658 var så streng, at bælteerne frøs til og de svenske tropper kunne gå over isen til Sjælland. Forfatter Gitte Kjær holdt foredrag om manden bag Gøngehøvdingen, Svend Poulsen, og hans liv. Der var desuden mulighed for at komme på en skummel byvandring i det vinterkolde, nattemørke Køge. Turleder var Ole Søndergaard, der fortalte om Køge under Svenskekrigene.

Køge Studier 2011

Køge Studier blev udgivet for 24. gang i 2012. Årets udgave indeholdt en interessant artikel af forfatteren Katrine Marie Guldager, som vi har god kontakt med. Hun skrev om de overvejelser, hun har gjort sig i forbindelse med romanerne "Ulven" og "Lille Hjerter", der foregår i Køge uden dog at være historiske romaner eller nøgleromaner. Hendes artikel inspirerede arkivleder Birte Broch til en artikel om andre tilfælde, hvor Køge har udgjort kulissen for bøger eller filmoptagelser.

Den tidligere stadsarkivar i Ålborg Henning Bender bidrog med en spændende artikel om udvandringen til navnlig USA fra den nuværende Køge Kommune i årene 1868-1914. Det er en fascinerende historie, der blev fortalt på baggrund af forfatterens omfattende viden om emnet.

Årsskriftet afsluttedes med en fin artikel af cand.mag. og journalist Tonik Kjeldsen om gårdmanden Christen Jensen fra Hegnede landsby.

Køgedatabasen

Den mest besøgte del af vores website er Køgedatabasen. Her findes et væld af oplysninger om Køges historie, som man kan søge i via fritekstsøgning, emne og tid. Det er arkivets frivillige medarbejder Vagn Gulbrandsen, der varetager denne store opgave. Der er nu lagt oplysninger ind til og med april 1962. Der er tale om forholdsvis kortfattede oplysninger, som kan udbygges gennem et besøg i arkivet.

Folketællinger

Gennem mange år har arkivets frivillige medarbejder Ole Søndergaard indtastet folketællinger fra Køge Købstad og Landdistrikt, således at der kan søges i dem på Dansk Demografisk Databases website www.ddd.dda.dk. De ligger på denne website, fordi de indgår i et landsdækkende projekt, kildeindtastningsprojektet KIP, hvortil et stort antal personer leverer data. Senest er folketællingen for Køge Købstad 1870 lagt ind. Ole Søndergaard er nu i gang med folketællingen for Køge Købstad 1906. Arkivets frivillige medarbejder Jytte Sørensen yder en stor indsats som korrekturlæser på de indtastede data.

Arkibas 4

Registreringsprogrammet Arkibas 4 er taget i brug på alle fire arkiver. Både de frivillige og ansatte medarbejdere har i årets løb foretaget et stort antal registreringer i systemet. Der er blandt andet blevet scannet et stort antal fotografier, som er blevet tilknyttet registreringerne.

De ansatte medarbejdere har lagt mange ressourcer i at oplære og instruere arkivernes frivillige medarbejdere. Alle deltager i den fælles udvikling af principper for registrering og indtastning.

Også avisregistreringen i Byarkivet blev fra 2012 omlagt til det digitale registreringssystem Arkibas. Både nyt og gammelt indføres i Arkibas 4, så der på et tidspunkt vil kunne søges digitalt i hele samlingen. Det vil tage mange år, før alt er omlagt, ligesom der hele tiden vil blive tilført nyt materiale til registrering gennem arkivernes fortløbende indsamling.

Fra indkomstjournalen

Igen i 2012 har Byarkivet fået god opbakning fra borgerne i Køge Kommune. Ikke mindre end 122 indkomster er det blevet til. Omfanget af disse kan være lige fra en scanning af et enkelt postkort til adskillige flyttekasser med ringbind, protokoller og meget andet. Temamæssigt er

Årsberetninger for 2012

spændvidden også meget bred. Det kan man danne sig et indtryk af i det følgende, hvor man kan læse om nogle af de nye indkomster, Byarkivet har fået i årets løb.

Regentjubilæet

I 2012 kunne Hendes Majestæt Dronning Margrethe fejre 40-års regentjubilæum. Det satte sine spor på de indkomster, som blev indleveret til Byarkivet. Byarkivet havde til lejligheden udarbejdet en udstilling til websitet med fotografier fra Kongehusets besøg i Køge gennem tiderne. I forbindelse med denne udstilling havde vi efterlyst flere fotografier og materiale. Det var der mange borgere i Køge, som straks fulgte op på.

Arkitekt Uffe Pedersen indleverede et skrift og fotografier fra Dronning Margrethes besøg på Kemisk Værk Køge den 4. juli 1988, herunder fotos af en malerkasse med monogram, som var fremstillet specielt til Dronningen som en gave.

Fra Hanne Jørgensen er der indkommet fotografier fra Dronningens forskellige besøg. Både på RASK, Køge Havn samt fra Kunstmuseet Køge Skitsesamlings åbning i nye lokaler.

Fra postkortsamler Jørgen Johanssons samling har Byarkivet scannet postkort med Dronning Margrethes besøg i Køge, blandt andet ved byjubilæet 1988. Desuden var der postkort med Hans Majestæt Kong Christian X's besøg i forbindelse med Generalinspektion og Kongerevue på Lyngen 25. og 26. juni 1915.

Fra naboarkiverne

Ofte hjælper lokalarkiverne hinanden ved at videreformidle kontakter og materiale fra givere, der henvender sig til deres lokale arkiv med materiale, der hører hjemme i en anden kommune. Et eksempel på dette er en skrivelse med information til Køge Bys befolkning fra Køge Byråd i juli 1944 om at forholde sig roligt. Fra alle naboarkiver både mod nord, syd og vest har vi i 2012 fået indleveringer. På den måde hjælper arkiverne hinanden til at sikre indsamlingen og bevarelsen af vigtigt materiale fra den fælles kulturarv.

Foreningslivet i Køge

Køge Kommune har et righoldigt og varieret foreningsliv. Nye foreninger kommer løbende til og andre takker af. Heldigvis er mange foreninger opmærksomme på at indlevere foreningens materiale til arkiverne i Køge Kommune både løbende og ved et eventuelt ophør. Eksempler på dette omfatter Køge og Omegns Turistforening, der i 2012 nedlagde sig selv efter 103 år i Køge. I den forbindelse blev foreningens arkiv indleveret til Byarkivet, så det kunne blive bevaret for eftertiden.

Et andet eksempel stammer fra Rishøj IF Folkedans. Foreningen blev stiftet i 1982 og nedlagt i 2012. Ved foreningens ophør overbragtes hele foreningens arkiv til Køge Byhistoriske Arkiv. Fra Køge Soroptimistklub har bestyrelsen også indleveret foreningens arkiv ved nedlæggelsen.

Også mange andre foreninger fra Køge har indleveret materiale. Det omfatter bl.a. Aktive Kvinder i Køge, der i 2012 har stået for store indleveringer til Byarkivets samlinger. Særligt Køge Skoleorkester har i årets løb været flittige og i flere omgange sørget for at få deres materiale overbragt til Byarkivet. For Skoleorkesterets vedkommende har den største indlevering et omfang på hele fire flyttekasser.

Kjøge Miniby har endnu engang indleveret materiale fra årets arbejde i Miniby. Det stammer særligt fra historikergruppens og tegnerens arbejde med at fremstille byggesager og husbeskrivelser til husbyggerne.

Fra Køge Amatørscene er der indkommet blandt andet en scrapbog, albummer med ud klip, fotografier samt programmer fra forestillinger hos Køge Amatørscene.

Fra privatpersoner og virksomheder

I forbindelse med indleveringen fra Køge Amatørscene, har Georg Steenberg også indleveret personlige papirer fra familiens egne samlinger. Det er et fænomen vi ofte ser i arkiverne, at en kontakt eller indlevering ofte afstedkommer, at arkivet får yderligere materiale til samlingerne. Det sker ved, at giver bliver opmærksom på materialets lokalhistoriske værdi.

Årsberetninger for 2012

Der er indkommet afleveringer vedrørende Køge Installationsforretning. Samlingen omfatter fotografier fra virksomheden, samt som et kuriosum korrespondance med Statsminister Thorvald Stauning vedrørende elarbejde i hans sommerhus ved Strøby Egede.

Flemming Mortensen er ivrig videoentusiast og har i årets løb hjemlånt film fra Byarkivets udlånssamling. I den forbindelse har han overspillet filmene til digitale medier. Disse digitale kopier er indleveret til arkivet. Det omfatter bl.a. egnsspillene "Satans store Port" og "Tid til at sørge". På denne måde er hans egen film fra Byjubilæet i 1988 nu blevet digitaliseret.

Arkivet har modtaget arkivalier vedrørende handelsstandsforeningens arbejde, bl.a. en scrapbog, annoncer og avisartikler.

Fra indkomst til website

Fra Nordisk Film har Byarkivet fået en kort filmoptagelse fra 1924 fra badeanstalten ved Søndre Mole. Filmen viser de livlige badeaktiviteter på Køge Badeanstalt, men også andre lokalhistorisk interessante billeder. Såsom rejsende, der ankommer til stationen med damplokomotiv, mindesmærket for Slagene i Køge Bugt, Torvet i Køge, Kirken og Kirkestræde. Filmen varer ca. 7 minutter og kan ses på Byarkivets website.

En anden morsom indlevering, som nu også findes på vores website, er nogle skillingsviser. De bevæger sig over i den lidt mindre pæne afdeling. De er indkommet fra Nils Erik Andersen fra Ganløse Egede Arkiv, som overbragte skillingsviserne til Byarkivet. Der er bl.a. visen "Fruen fra Køje" fra 1969, indsunget af Peter Svendsen (1881-1973) fra Ganløse Mørke.

Forhåbentlig illustrerer listen over indleveringer den store spændvidde, der er i de indkomster, der hvert år kommer ind på arkiverne. Vi vil gerne sende en stor tak til alle, som i årets løb har indleveret materiale til Byarkivets samlinger, og på den måde støttet arbejdet med at bevare den lokale kulturarv for eftertiden.

Stort set hele vores samling er umiddelbart tilgængelig for arkivets gæster. Har man materiale, som er mere følsomt, kan man dog roligt henvende sig til Byarkivet med dette. Det kan aftales, at materialet skal være utilgængeligt i en bestemt årrække. Det kan man træffe nærmere aftale om med arkivets medarbejdere.

Personale

Som følge af presset på de offentlige ressourcer tales der for tiden meget om at inddrage nye aktører og frivillige medborgere i arbejdet. Det har Køge Arkiverne altid gjort og med stor fornøjelse og succes. Det er fortrinsvis efterlønsmodtagere og pensionister, der ud fra en interesse for historien yder en værdifuld indsats for arkivernes arbejde.

For arkivernes vedkommende er der som nævnt ikke tale om nye aktører, men vi arbejder målrettet på at opretholde og udvikle kombinationen af frivillige og ansatte. Den frivillige indsats gør det muligt for arkiverne at øge viften af tilbud til borgerne. Men udover det økonomiske aspekt bidrager de frivillige ressourcer også med et tilskud af mange forskellige kompetencer og ikke mindst med etableringen af et omfattende netværk i lokalområdet for arkiverne. Samtidig skal det understreges, at fordelingen mellem ansatte og frivillige naturligvis skal være rimelig i forhold til arbejdsopgavernes art og omfang.

Arkivernes frivillige har erfaringer fra mange forskellige arbejdsområder og har været ansat både inden for det private erhvervsliv og det offentlige. Det er personer med et bredt netværk og gode kontakter fra områdets foreningsliv, fra tidligere arbejdspladser og ofte fra deres opvækst i området.

Arkiverne har et fantastisk personale, der med et godt humør når rigtig meget. Der er et stort pres på personaleressourcerne, og mange opgaver må vente. Der er eksempelvis et stort efterslæb, hvad angår arkivering af indleveret materiale. For at løse dette problem har Køge Fonden ansøgt om flere ressourcer til denne opgave, men desværre hidtil forgæves.

Byarkivets ansatte personale består af kontorassistent registreret revisor Glen Sarka, kontorassistent og lærer Kirsten Søndergaard Nielsen, arkivar mag. art. Lars Kjær og arkivleder cand. mag. Birte Broch, der tillige er leder af arkiverne i Skovbo, Herfølge og

Årsberetninger for 2012

Højelse. Desuden er arkivar og bibliotekar Lone Rasmussen ansat med dagligt ansvar for Skovbo Lokalhistoriske Arkiv. Det ansatte personale varetager opgaver og yder faglig støtte ved alle fire arkiver.

De frivillige medarbejdere er Raymond Brix, Ole Struer, Susan Hansen, Vibeke Laursen, Helene Binzer, Ole Søndergaard, Anita Ambjørn, Vagn Gulbrandsen, Jørgen R. Poulsen, Esther Hald, Jytte M. Hansen, Jytte Sørensen og Brita Vendt.

Mange tak til alle medarbejdere for et frugtbart og godt samarbejde i årets løb.

Støtte

Den økonomiske baggrund for arkivernes arbejde skyldes først og fremmest tilskud fra Køge Kommune. Vi takker varmt for hjælpen og den imødekommenhed, som kommunen viser over for vort arbejde. Vi ser frem til et fortsat godt samarbejde.

Også Køge Fonden har atter ydet et værdifuldt bidrag til arkivernes drift. Fonden betaler især for ekstra sekretærhjælp, servicejob samt IT-udgifter. Undertegnede vil gerne på hele personalets vegne rette en hjertelig tak til Køge Fondens bestyrelse for dens positive indstilling til arkivernes arbejde.

Køge Arkiverne modtager i det daglige arbejde stor hjælp fra de mange foreninger, der indgår i arkivernes netværk. En særlig position indtager vore tre *lokalhistoriske foreninger* i kommunen med i alt ca. 600 medlemmer. De mange medlemmer vidner om arkivernes solide forankring og den store historiske interesse i lokalområdet.

Foreningernes bestyrelser og medlemmer bidrager med økonomiske tilskud samt arbejdskraft eller anden hjælp, når arkiverne afholder arrangementer. De lokalhistoriske foreninger fungerer som ambassadører for arkiverne og afholder hvert år foredrag, udflugter m.m. De holder ligeledes et vågent øje med materiale, som kunne være interessant for arkiverne at indsamle. Tak for det.

Vi har fortsat det gode samarbejde med Alm. Brand vedrørende lokalerne. Desuden takker vi Dagbladet for atter at have ydet økonomisk støtte til det lokalhistoriske arbejde. Fra Byarkivets Venner har vi modtaget tilskud til digitalisering af båndoptagelser. Vi siger mange tak.

Køge Byhistoriske Arkiv har i det forløbne år mødt stor velvilje på *Gammelkjøgegaard*, hvilket vi siger tak for. Arkiverne har ligeledes et godt samarbejde med *Dagbladet*, *Køge Medie Center*, *Køge Onsdag*, *Radio Køge*, *Fælles- og Kulturforvaltningen*, *KøgeBibliotekerne*, *Køge Museum*, *Turistkontoret*, *Køge Kyst* og *de øvrige kulturinstitutioner i kommunen*. Vi møder altid hjælpsomhed og venlighed, hvilket er af stor betydning for en lille institution som vores.

Birte Broch og Lars Kjær
Juli 2013

Årsberetninger for 2012

Skovbo Lokalhistoriske Arkiv

Flytning

Det, der fyldte suverænt mest i 2012, var flytningen af arkivet fra Nr. Dalby til vores nye lokaler i Borup Kulturhus. Allerede i foråret begyndte vi at pakke i flyttekasser. Vi startede med at tømme vores depotrum på loftet, og derefter protokolrummet. Og inden længe voksede rækkerne af flyttekasser, som vi opmagasinerede i det rum, hvor legestuen tidligere holdt til.

Efter sommerferien blev alt andet end de mest brugte arkivalier pakket ned, ligesom også det på kontoret, der kunne undværes i hverdagen. Og da vi nærmede os arkivets lukkeperiode den sidste uge af september og de første tre af oktober, blev resten pakket ned, således at vi kunne flytte d.2.oktober 2012.

Alt forløb fint og planmæssigt, således at vi kunne åbne vores nye lokaler for publikum torsdag d. 25.10. 2012. På dette tidspunkt var næsten alt kommet på plads i magasin og publikumsrum.

Aktiviteter

I foråret var Erik Augustinussen og Lone Rasmussen to gange på Rigsarkivet for at affotografere arkivalier vedrørende Borup-Kimmerslev sogneråd, ligesom der også blev affotograferet relevante sider i Chr. 5's Matrikel, Møllebog 1684-1765, samt adkomstbreve for Gammerød 1622.

På trods af travlheden omkring flytningen, deltog arkivet i Kulturhatten i Borup d.31. august, hvor Borup Kulturhus officielt blev åbnet med tale af formanden for Kulturudvalget Erik Swiatek samt snoreklipping af en repræsentant for de forskellige foreninger, der har lokaler i huset. Arkivet udstillede i dagens anledning et par plancher om Kulturhusets tidligere funktion som rådhus i Skovbo Kommune.

Arkivet deltog ikke på traditionel vis i Arkivernes Dag 10.11. 2012, da vi havde valgt at holde indvielse af arkivets nye lokaler på denne dag. Det var en rigtig dejlig og vellykket dag med mange besøgende, hvor Skovbo Lokalhistoriske forening var vært for den kulinariske del. Den officielle åbningstale blev holdt af Kulturudvalgsformand Erik Swiatek, ligesom der også var taler ved Birte Broch som chef for Køge Arkiverne og Lone Rasmussen som daglig leder af Skovbo Lokalhistoriske Arkiv. Vi havde alle travlt med at snakke og vise rundt i vores nye lokaler i de tre timer, arrangementet varede.

Medarbejdere

Vi har i 2012 været 5 medarbejdere på arkivet. Udover Lone Rasmussen, der er ansat 20 timer ugentlig, var Tonik Kjeldsen ansat i løntilskudsjob, der ophørte pr. 31.12. 2012. Desuden er der tre frivillige medarbejdere tilknyttet arkivet. Erik Augustinussen arbejder med forskellige projekter, hvortil han indsamler oplysninger. Desuden deltager Erik i betjening af publikum i åbningstiden, ligesom han afløser Lone ved ferie og sygdom.

Jørgen Flyng og Terri Nielsen arbejder begge med journalisering og arkivering i Arkibas, ligesom Terri derudover laver andet relevant arkivarbejde.

Lone Rasmussen er blevet suppleant i Brugergruppen i Borup Kulturhus, hvor der har været afholdt 1 møde i efteråret 2012.

I 2012 har vi fejret to runde fødselsdage: Jørgen, der blev 70, og Lone, der blev 60.

Årsberetninger for 2012

Indleveringer

Vi har i årets løb modtaget mange interessante indleveringer, bl.a. en forhandlingsprotokol fra Kristelig Lytter og Fjernseerforbund i Bjæverskov, papirer og fotos fra Skovbo Lokalhistoriske Forenings arrangementer samt regnskabsbog for Borup Missionshus samt protokol for bestyrelsen for Missionshuset 1972-1983.

Erik Pedersen, der har været aktiv fotograf i Borup i mange år, har også i 2012 beriget arkivets billedsamling med mange fine billeder, ligesom Elisabeth Mogensen har udvidet sit interesseområde og suppleret vores samlinger med oplysninger om gårdene i Stubberup, Dyndet, Bøgede, Regnemark, Regnemarks Bakke og Kimmerslev.

*Lone Rasmussen
Maj, 2013*

Årsberetninger for 2012

Lokalhistorisk Arkiv for Herfølge-Sædder Sogne

Lokalhistorisk Arkiv for Herfølge-Sædder Sogne har adresse på Billesborgvej 1B i Herfølge sammen med Herfølge Fællesbibliotek Uglen. Her modtager arkivets medarbejdere gæster i arkivets åbningstid hver tirsdag og fredag kl. 9-12. Det er også muligt at aftale et andet tidspunkt, hvis man ikke kan komme i de sædvanlige åbningstider.

Hvert år modtager arkivet desuden mange forespørgsler via e-mail, som besvares af arkivets medarbejdere.

De fire arkiver i Køge Kommune har fælles website www.koegearkiv.dk, hvor borgerne kan finde et væld af informationer, historiske oplysninger, billeder, fortællinger og meget mere. Hvert arkiv har sin egen underside, hvor der er materiale fra arkivets område. For Herfølge-Sædders vedkommende er der blandt andet blevet lagt en fortegnelse ud med sted- og marknavne samt navne på mange af områdets gårde og huse. Arkivet modtager gerne forslag til andre emner.

Arkivet deltog som tidligere i årets Herfølgedag, der blev afholdt på pladsen ved biblioteket lørdag den 29. september 2012. I anledning af dagen havde arkivet fremstillet en ny plakatudstilling, der blev hængt op i publikumsrummet. Temaerne for plakaterne var Første Verdenskrig, Hverdag under Besættelsen 1940-45, landbrug samt arbejdsliv og erhverv. Udstillingen viser blot en lille del af arkivets mange fine fotografier. Der var tilrettelagt en quiz med spørgsmål i relation til udstillingen. Dagen var yderst vellykket med mange besøgende i og uden for huset. For en forholdsvis lille institution som arkivet er det vigtigt at indgå i samarbejder på kryds og tværs af de mange aktører i lokalområdet. Arkivet deltog også i Arkivernes Dag den 10. november, hvor der blev holdt åbent hus.

Arkivleder Birte Broch er medlem af følgegruppen for Herfølge Fællesbibliotek Uglen, der er et forsøg med integration af skole- og folkebibliotek. Lokalhistorisk Forening for Herfølge-Sædder Sogne er repræsenteret med to personer i Køge Fondens bestyrelse. Det er formanden Søren Mathiesen og medarbejder ved arkivet Else Rasmussen. Køge Fonden driver de fire arkiver med tilskud fra Køge Kommune og udgør dermed arkivernes fælles bestyrelse.

Fra indkomstjournalen

Hvert år bliver der indleveret mange fine arkivalier til arkivet. Medarbejderne er meget aktive og opsøgende med hensyn til at sikre historisk materiale for eftertiden. Der er i årets løb modtaget 42 indleveringer i alt. Nogle indleveringer fylder flere arkivkasser, mens andre udgøres af et par fotografier, men alle er lige velkomne.

Blandt årets indleveringer findes materiale om egnens landbrug og andre virksomheder. Her kan nævnes en del materiale om Hotel Påskebjerg ved Herfølge Station. Det er materiale, der belyser driften af hotellet og familien Larsen, der ejede hotellet i en årrække. I nærheden lå en af sognets større virksomheder, nemlig Herfølge Frøhandel. Arkivet er i færd med at indsamle arkivalier om frøhandelen, og der er planer om at udstille materialet på et senere tidspunkt.

Der er modtaget historisk materiale om egnens gårde, herunder regnskaber, protokoller og kontrabøger fra Flinterupgård i Ringsbjerg. Blandt gårdene kan desuden nævnes Rårisegård og Fruestedgård i Hejnerup. Blandt årets indleveringer findes beretninger skrevet af Hans Christensen fra Birkelundsgården i Ulstrup.

Hvert år indleveres en del materiale om personer, der har levet i området. Der er indkommet erindringer og andet personalhistorisk materiale fra Ingolf Hansen, Povl Falk-Jensen og Preben Hauberg Hansen. Arkivet har desuden forøget sin samling af vandrebøger og skudsmålsbøger.

Årsberetninger for 2012

Foreningslivets arkivalier fylder traditionelt godt op i lokalarkivernes samlinger. Det er også tilfældet i Herfølge-Sædder, hvor der kan nævnes indlevering af materiale vedrørende Tureby-Køge og Omegns Landboforening, T.K.O.L.

Arkivets billedsamling er blevet suppleret med i alt 152 fotografier og et album. Det indleverede materiale bliver indskrevet og registreret af arkivets medarbejdere i det digitale registreringsprogram Arkibas 4. Det er et omfattende arbejde, men helt nødvendigt for at kunne arkivere og søge i samlingerne. Medarbejderne er tillige i gang med at overføre ældre registreringer til Arkibas 4, hvilket vil strække sig over lang tid fremover.

Medarbejdere

Arkivet er som nævnt en del af Køge Arkiverne og drives ved hjælp af frivillige, ulønnede medarbejdere. Der ydes faglig bistand fra arkivernes ansatte medarbejdere; ligesom ledelse, administration, regnskab og andre fælles funktioner varetages centralt af det ansatte fagpersonale. De mange frivillige medarbejdere vidner om arkivets forankring i lokalsamfundet, og det er en stor glæde, at det gennem årene er lykkedes at samle et team af dygtige frivillige.

For tiden er der seks frivillige medarbejdere, der indgår i den daglige drift af arkivet i Herfølge. Det er Henrik Christoffersen, Else Rasmussen, Sonja Zingg Hansen, Leif Nolsø Hansen, Bo Michael Hansen og Jette Melgaard. Desuden bistår Martin Vallø Andersen arkivet med optagelse af fotografier fra området for at kunne dokumentere udvikling og ændringer. De frivillige medarbejdere varetager opgaver i forbindelse med indsamling og registrering af arkivalier, betjening af publikum, besvarelse af forespørgsler og meget andet i arkivets åbningstid. Det er et vidende og meget kompetent hold, der er stærkt forankret i lokalsamfundet og har et omfattende netværk. Tak til alle for en stor indsats og for en god og publikumsvenlig stemning i arkivet.

Medarbejderne deltager i det fælles Medarbejderforum for Køge Arkiverne, der mødes to gange om året til faglig inspiration, udveksling af erfaringer og hyggeligt samvær.

Støtte og samarbejde

Det økonomiske grundlag for arkivets drift ydes først og fremmest af Køge Kommune, som skal have en varm tak for hjælpen. Arkivet takker ligeledes for de gode opbevaringsforhold i arkivets lokaler.

Lokalhistorisk Forening for Herfølge-Sædder Sogne er arkivets venneforening, der virker som ambassadør for arkivet og holder øje med materiale, som kunne være interessant for arkivet. Foreningen afholder foredrag og andre arrangementer, der bidrager til at udvikle interessen for områdets historie og arkivets virksomhed. Mange tak til foreningens medlemmer for støtten.

Siden 2007 har arkivet haft lokaler i det nuværende Herfølge Fællesbibliotek, Uglen. Vi takker for det gode samarbejde med kollegerne i Fællesbiblioteket. Også tak til den lokale presse og Herfølge Skole for godt samarbejde.

Alle borgere i og uden for de to sogne er hjerteligt velkomne til at søge svar på lokalhistoriske spørgsmål i arkivet. Vi vil opfordre alle til at hjælpe med at bevare historisk materiale og takker for de fine indleveringer, der er modtaget i det forløbne år 2012.

*Birte Broch,
marts 2013*

Årsberetninger for 2012

Højelse Sognearkiv

Den helt store begivenhed for Højelse Sognearkiv i 2012 blev udgivelsen af arkivets lokalhistoriske bog om Store Salby og Lille Salby af Birgit Rosenberg, som fandt sted lørdag den 15. juni ved en reception i Skensvedhallens Selskabslokaler.

Arkivets medarbejdere havde i ugen før receptionen uddelt invitationer til alle husstande i de to Salbyområder, udover at blandt andre alle, der havde leveret fotos, erindringer og andet stof til bogen var inviteret, ligesom der var blevet udsendt pressemeddelelser og opsat plakater i lokale forretninger. At der således var sat alle sejl til, for at gøre opmærksom på den nye bogudgivelse, var uden tvivl medvirkende til, at receptionen blev en overvældende succes med over 100 gæster, som udover at overvære præsentationen af bogen, også fik mulighed for at se en til lejligheden fremstillet PowerPoint præsentation med billeder fra Store Salby og Lille Salby, som der ikke havde været plads til i bogen, ligesom der var rig lejlighed til at få en snak om erindringer fra landsbyerne for år tilbage.

Af andre udadvendte aktiviteter fra Højelse Sognearkivs side kan nævnes, at vi deltog med en stand med arkivets serie af lokalhistoriske bøger på markedsdagen 8.9., arrangeret af Dagli'Brugsen i Lille Skensved, ligesom vi deltog med bogsalg på Højelse Menighedsråds advents- og julemarked i Margrethegården i Højelse. Begge steder blev der skabt nogle gode nye kontakter og givet tilsagn om indlevering af materiale til arkivet.

Vi holdt åbent på Arkivernes Dag den 10. november. Der var som sædvanlig mulighed for at se gamle videofilm, fotoplancher, billeder etc. og høre om arkivets aktiviteter og arkivbeholdninger. Såvel de fremmødte gæster som arkivets frivillige medarbejdere fik en god og udbytterig dag med udveksling af lokalhistoriske oplysninger og indlevering til arkivet af billeder og andet arkivmateriale.

I årets løb er der blevet udført et stort arbejde af arkivets medarbejdere, som med ildhu og interesse har udført de mange og alsidige registreringer af indleveret materiale på computer-programmet Arkibas 4 til brug for eftertiden. Der er stadig et stort efterslæb af tilretninger fra det gamle til det nye system, men efterhånden, som vi er blevet rutinerede i at bruge det nye system, skrider arbejdet godt fremad.

Efter at arkivet i mange år har holdt åbent torsdag aften, rykkede vi pr. 1. november åbningstiden frem til torsdage kl. 15-19. Dette indebærer en lidt længere åbningstid end før og bedre mulighed for publikum til at aflægge besøg på arkivet, da det især for gæster langvejs fra kunne være et problem at være henvist til at besøge os sent om aftenen. Arkivet holder fortsat lukket i skoleferierne i Køge Kommune.

Indleveringer

Højelse Sognearkiv har i 2012 modtaget mange indleveringer af lokalhistorisk materiale, enten som gaver eller, for en del billeders vedkommende, til låns til scanning eller affotografering:

Vi har således modtaget: En protokol fra Ølby Skole for 1961-1968, jubilæumsskrift, regulativ og diverse papirer vedr. Lille Skensved Vandværk, 10 eksemplarer af Højelse Skoles skoleblad "Bag de røde mure", 2., 3. og 4. årgang. 3 farvefotos af lærerstaben på Højelse Skole 1978-1980-1986. 8 farvefotos af det tidligere Skensvedhjemmets bygninger under nedrivning. Endvidere korrespondance, kassebog og andet regnskabsmateriale, samt fagblade og billeder af herremodetøj til brug for skrædderier. 3 diplomer med fotos vedr. skolefodbold på Højelse Skole. Diverse personlige papirer og en mappe med trykt materiale fra "Højelse gamle sagn og fortællinger". 7 gamle arkitekttegninger vedr. lokale gårde og huse. Uddrag af en bog: Bellingegård, en boplads fra den yngre jernalder. En cd-rom med 35 billeder fra Skandinavisk Transport Center. Diverse klassemateriale vedr. Højelse Skole og Højelse Fritidscenter. Udskrift af artikel om opfostringsbørn af Birgit Rosenberg. Bogen "Højelse – En sjællandsk landsby på landboreformernes tid", Lellinge Sogns Kirkebog 1734-1806, udgivet af Henning Mathiesen samt en cd-rom med fotooptagelser fra receptionen i anledning af udgivelsen af bogen om Store Salby og Lille Salby. Fortegnelse over Højelse kommunes tilhørsforhold. 1 matrikelkort over Ølby og 2 ejerlavsbetegnelser for en del af Højelse Sogn.

Årsberetninger for 2012

En cd-rom med fotos fra Salbyområdet. 1 ringbind med slægtsnotater udarbejdet af Ruth Nielsen, Lellinge. Uddrag af "Släktkrönika 1550-2009" af Thorbjörn Petersen, Klippan, Sverige. Kopier af ejendoms papirer vedr. ejendommen, der lå på Hovedgaden 25, Lille Skensved, samt dvd med billeder og dokumenter tilknyttet denne. Bevis for belønning på 25 kr. tildelt husmand Lars Nielsen, Assendrup i 1902 "for sit hele vellede og lønnende Husmandsbrug" af Gl. Roskilde Amts og Ramsø Tune Herreders Landboforening, diverse avisudklip, hussalgsannoncer, regninger, skøde til matr.nr. 7 Assendrup, 1 forpagtningskontrakt, 4 fotos mm. Et maleri af Højelse gamle skole i Højelse, nedrevet i 1940'erne. Skolebøgerne "Den Nye ABC", 2 eksemplarer fra hhv. 1899 og 1904 og 1 regnebog fra 1870, lov om hegn "Nabostrid om hegn 1926" og bogen "De danske Kirkebygninger" 1883. Køge Museums årbog 2012. Diverse fotos vedr. den permanente lukning af en del af Ølsemaglevej.

Støtte

Der er som tidligere år grund til at rette en stor tak til de mange som har bidraget med lokalhistorisk materiale til arkivet i årets løb og til de institutioner, fonde og erhvervsdrivende, som har støttet arkivet på forskellig måde med økonomisk støtte til bogudgivelse, bogsalg, plakato-phængning m.m.

Ligeledes en stor tak til Køge Kommune for økonomisk tilskud til arkivets drift og til arkivleder Birte Broch, arkivar Lars Kjær og regnskabsmedarbejder Glen Sarka fra Køge Byhistoriske Arkiv for hjælp, råd og vejledning i årets løb. Endvidere en stor tak til arkivets stab af frivillige medarbejdere for deres store engagement i at løse opgaverne på allerbedste måde og en stor tak til de 2 repræsentanter for Højelse Sognearkiv i Køge Fondens bestyrelse, Børge Møller og Bente Grubbe Hansen, fra medarbejderne i Højelse.

*Ingo Larsen,
Februar 2013*